

Brussel: wereldstad of oerwoud?

In aanloop naar de verkiezingen

Guido Deraeck

De komende gewest- (en allicht ook Europese) verkiezingen op 13 juni zouden op het Brusselse niveau de kaarten wel eens flink door elkaar kunnen schudden. In het Brusselse gewest wordt immers - dank zij de Lambermont-akkoorden (in ruil voor meer toelagen voor het Franstalig onderwijs) - het aantal te verkiezen 'Nederlandstalige' parlementsleden wettelijk verruimd: van de huidige elf naar zeventien. Bovendien kiezen de Brusselaars niet minder dan zes leden voor het Vlaamse parlement. Het globale aantal zal bijgevolg meer dan verdubbelen: drieëntwintig in vergelijking met de huidige elf.

Een mogelijk neveneffect is echter dat extreem-rechts niet enkel dreigt de grootste 'Vlaamse' partij in Brussel te worden, maar tevens een 'blokkerings'meerderheid kan vormen. Daardoor zou het harmonisch evenwicht (ook tussen de gemeenschappen) verbroken én de bestuurbaarheid van Brussel als gewest onmogelijk gemaakt worden. Geen enkele Franstalige partij is - inderdaad, begrijpelijk - te vinden voor een bestuursmeerderheid met - langs Vlaamse kant - het Vlaams Blok als partner. Om een Brusselse gewestregering op poten te zetten, is namelijk een dubbele meerderheid nodig, zowel langs Franstalige als langs Nederlandstalige kant.

Het Blok is in de aanloop naar de verkiezingen niet vies van een - bewust - tweetalige campagne en mikt daarbij in de eerste plaats op Franstalige Brusselaars die extreem-rechts willen stemmen. Ieder rechtgeaard persoon weet intussen al lang dat het Blok géén Vlaams-nationalistische partij is, maar een partij die enkel bestaat op basis van haar vreemdelingenhaat en *dito* uitsluitingsmechanismen.

Bij de laatste parlementsverkiezingen (18 mei 2003) behaalde het Blok in Brussel niet min-

der dan 36,5% van de Vlaamse stemmen, mede 'dankzij' een groot aantal Franstalige kiezers (bij gebrek aan een valabel Franstalig extreem-rechts alternatief?).

Maar ook los van deze mogelijke verkiezingsperikelen bekleedt Brussel, hoe dan ook, een bijzondere en heel eigen plaats in de globale Belgische samenleving. Tot amper één tot twee decennia geleden stonden de Vlaamse-Franstalige tegenstellingen er centraal, met een duidelijk overwicht van de zogenaamd Franse cultuur en, op politiek vlak, het FDF. Sindsdien is de demografische situatie gekanteld en is er hoegenaamd geen overwicht meer van een of andere cultuur. Brussel kan

Guido Deraeck, docent Intercultureel Werk aan de Sociale Hogeschool Heverlee, is voorzitter van het Gelijke-Onderwijskansenoverleg voor het Hoofdstedelijk Brussels Gewest. Ook is hij actief in vluchtelingen- en welzijnswerk.

zich meer en meer profileren als een stadsge-
west, met honderd en één culturen, alle in de
minderheid, ook de Franstalige.

BRUSSELS MANIFEST: APARTE GEMEENSCHAP, SPECIFIEK ONDERWIJS?

Tegen deze achtergrond gingen er in het recente verleden ook langs 'Vlaams-Brusselse' kant stemmen op om het Brusselse gewest gedeeltelijk om te bouwen tot een Brusselse 'gemeenschap', dit vanuit een niet nader te omschrijven 'Brussels' gemeenschapsgevoel. Dieter Lesage schreef daarom in 2003 als (politiek) filosoof, met gelijkgezinden van de *Manifesto*-groep, *Het Brussels Manifest*: een vrij provocerende tekst die ruim 1.300 personen intussen hebben ondertekend. Op 20 maart organiseerde Manifesto er in de Brusselse Beursschouwburg een debat over, bijgewoond door tal van wetenschappers en politici, waaronder Brussels minister Guy Vanhengel en SP.a-kandidate Yamila Idrissi. Dit betekent echter niet dat zij volmondig akkoord gaan met de inhoud van het Manifest, vooral ook omdat het een zoveelste rondje staatsvorming veronderstelt. Zo blijft Idrissi meer heil zien in een hernieuwde werking van de Brusselse Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) voor 'gemeenschappelijke' welzijnsaangelegenheden, terwijl de Vlaamse respectievelijk Franstalige gemeenschapscommissies (VGC en CCF) bevoegd kunnen blijven voor hun eigen taalgroepen. Binnen hetzelfde kader pleit het Manifest ook voor meertalig onderwijs vanuit een multicultureel pedagogisch project - thans omwille van de specifieke taalwetgeving onmogelijk -, maar minister Vanhengel (vanuit de VGC bevoegd voor onderwijs) wijst een concept van wat hij noemt 'tweetalig onderwijs' af. Zijn vrees is dat dit op korte ter-

mijn zou evolueren naar een concept van Franstalig onderwijs met een Nederlands sausje. VUB-wetenschappers als Piet Van de Craen en Eric Corijn steunen het voorstel wel. Binnen het Lokaal Overlegplatform (LOP) van het Brussels Gelijke Onderwijskansenbeleid (GOK) staat de discussie, binnen hun themagroep taaldifferentiatie, ook hoog op de agenda.

Dit overlegplatform maakt intussen - voor het eerst - ook werk van intensieve contacten met het bestaande Brusselse Franstalige onderwijs, ondermeer om naast het wederzijds opdoen van kennis ook de violen op elkaar te kunnen afstemmen. Feit is dat van het aantal leerlingen in het Nederlandstalig basisonderwijs nauwelijks 20% uit Nederlandstalige gezinnen komt; de overige komen uit Franstalige en meer en meer ook uit allochtonengezinnen. Maar ook in het Franstalig onderwijs stamt intussen meer dan de helft van de leerlingen uit anders- dan Franstalige gezinnen. Niet verwonderlijk als men beseft dat driekwart van de Brusselse leerlingen geen Belgische *roots* hebben. Onderzoek wees bovendien uit dat vandaag ruim 45% van de totale Brusselse bevolking (dus van alle leeftijden) van vreemde herkomst is. Van de leerplichtige kinderen en jongeren is intussen meer dan 70% van vreemde origine. De evolutie van de nataliteit is tegelijkertijd dusdanig dat over een goed decennium Brussel een echte stad van minderheden zal zijn.

BRUSSELS INTERRELIGIEUS EN FILOSOFISCH PLATFORM

Nu al is Brussel een sociaal laboratorium, een *melting pot* van culturen, waar geen enkele meerderheidscultuur nog domineert. Het is ook in die zin dat CD&V-minister Chabert

(ondervoorzitter van de Brusselse gewestregering), als collegelid van de VGC bevoegd voor het etnisch-cultureel minderhedenbeleid, tal van initiatieven nam voor een meer actieve, pluriforme en multiculturele samenleving. De diverse cultuur- en taalgroepen moeten immers niet naast, maar mét elkaar leven. Het meest recente voorbeeld is de oprichting op 21 maart van het Interreligieus en Filosofisch Platform.⁽¹⁾ Naar het model van *Marseille Espérance*, maar mét de vrijzinnige koepel erbij, kunnen de zeven religieuze en filosofische culturele strekkingen samen fungeren als bindmiddel om de solidariteit en de verdraagzaamheid tussen alle Brusselaars te bevorderen. Marseille telt, net als Brussel, ruim één miljoen inwoners, met meer dan 30% allochtonen en met diverse religieuze en filosofische gezindten. Welnu, ook Brussel is een smeltkroes van culturen, waar men moet blijven opkomen tegen elke vorm van uitsluiting. Via het nieuwe platform treden de katholieke, protestantse, orthodoxe, moslim-, boeddhistische, vrijzinnige en joodse vertegenwoordigers regelmatig met elkaar in gesprek, zodat de kennis van en het respect voor mekaars eigenheid zouden toenemen. Deze vertegenwoordigers zullen bovendien hun morele autoriteit aanwenden bij (dreigende) conflicten die rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag kunnen hebben op de inwoners van Brussel. Gelijkaardige initiatieven werden in Marseille genomen, doorgaans met succes.

De sinds eind vorig jaar aangestelde SP-a-staatssecretaris Pascal Smet pleitte er intussen voor om het Brussels Nederlandstalig onderwijs uit te breiden, zodat ongeveer 30% van alle jonge Brusselse leerlingen er zou

terecht kunnen, ongeacht taal- of culturele achtergrond.

Een nota van het Brusselse LOP-basisonderwijs (het enige forum waarbij alle 117 Nederlandstalige Brusselse basisscholen betrokken zijn), *Naar een Brussels curriculum voor het basisonderwijs*,⁽²⁾ stelt terzake vast dat er in Brussel nood is aan meer mogelijkheden om scholen een project te laten uitwerken, afgestemd op de typisch Brusselse situatie. En, inderdaad, die is totaal verschil-

lend van die in de andere (Vlaamse) steden. Het specifieke kan liggen in diverse dimensies. Men verwijst hierbij naar de mogelijkheden van een verder doorgedreven differentiatie in het gebruik van de bestaande lessen Frans en Nederlands en

naar opties die de waarde van meertaligheid op zich beklemtonen, met eventueel mogelijke vormen van meertalig onderwijs. Daardoor zou er meer aandacht kunnen komen voor de mogelijke troeven van Brusselse leerlingen zelf om hun welbevinden en betrokkenheid te verhogen. Tegelijk zou ook het opentrekken van de discussie over het verlagen van de leerplicht (tot vier of drie jaar) tot de mogelijkheden moeten behoren.

NIEUW PAMFLET

In het kielzog van hoger genoemd manifest verscheen begin dit jaar, vanuit de Brussels-Etterbeekse Louis Paul Boonkring (in 2005 zal die twintig jaar actief zijn als progressieve 'alternatieve club' binnen het verenigingsleven), het pamflet *Brussel, ons oerwoud*.⁽³⁾ Ook hier betreft het een oproep tot (vinnige) discussie onder Brusselaars en gelijkgezinden. Brussel is inderdaad al jaren het voorwerp van

Guido Deraeck

Betaalbaar wonen moet – ook in Brussel – opnieuw een mensenrecht worden.

”

menig debat en de Boonkring liet zich hierbij zeker niet onbetuigd. Integendeel. Op tal van colloquia en gespreksavonden passeerden alle klassieke Brusselse thema's de revue: de ingewikkelde structuren, de verhoudingen tussen de taalgroepen, het wonen in de stad, de Brusselse nieuwkomers van vreemde origine, het spook van verrechtsing en extreem-rechts. Het Boon-pamflet gaat in feite verder in op het in het manifest aangereikte perspectief, maar zijn opzet is ruimer. Het wil namelijk een breed debat op gang brengen over de toekomst van Brussel in al haar aspecten.

Het pamflet wil dan ook niet enkel aanzetten tot bezinning, maar vooral tot actie. Hiervoor nodigen de initiatiefnemers alle verenigingen uit om mee te denken over de toekomst van Brussel als groot- en (letterlijk) wereldstad. Wat ons betreft, horen daar zeker ook de actieve Brusselse KAV- en KWB-groepen bij (zij hebben overigens een bedrijvige interculturele werking), naast tal van actiegroepen, comités en actieve Brusselaars. Zeker in dit verkiezingsjaar waarin de Brusselse kiezer met resems gratuite *oneliners* - van álle partijen, maar vooral van het Blok - om de oren wordt geslagen, is een echte reflectie over Brussel niet overbodig. Er hangt te veel van af...

Onder veelzeggende koppen als: Gezocht: beleidsmensen met visie; Betaalbaar wonen, een mensenrecht; Vlaanderen: bleke moeder voor Brussel; De VGC: minder ministerie, meer dynamiek; Het verschil maakt het verschil; Hoeveel geld kan het Nederlandstalig onderwijs in Brussel nog slikken?; Alle Brusselaars een stem... wordt een globaal en begrijpelijk overzicht gegeven van wat de Boonkring met dit document beoogt.

Toen in 1989 het Brusselse gewest eindelijk zijn eigen politieke instellingen kreeg, kwam er een wettelijk kader voor ruimtelijke ordening en stedenbouw, een gewestelijk ontwikkelingsplan, een afvalstoffenplan enzomeer. Onder het beleid van de vroegere Brusselse minister-president Picqué was een eerste dynamiek duidelijk. Vanaf 1995 kalfde die echter af. Alleen al de lange rits van 'opvolgers' van de liberale minister-presidenten tijdens de huidige legislatuur spreekt boekdelen: Hasquin, Simonet, de Donnée, Ducarme en, sinds kort opnieuw, Simonet. Beleidsconcepten als duurzame ontwikkeling en internationale solidariteit kwamen nauwelijks van de grond.

De negentien gemeenten van het gewest blijven bestaan als aparte entiteiten die nauwelijks enige vorm van gestructureerd overleg kennen. In die zin is een gewestelijk stadsproject moeilijk op poten te krijgen. Aan de basis zijn er gelukkig de wijkcontracten, maar verdere stappen van bewonersparticipatie worden sterk bemoeilijkt. En er is, volgens het pamflet, precies een duurzaam en ambitieus stadsproject nodig dat tot stand moet komen in samenspraak met de bewoners en alle actoren van de stad. Vooral de achtergestelde buurten zouden hierbij voorrang moeten krijgen, in plaats van de vroegere prioriteiten voor kantoren en prestigeprojecten. Bovendien moet het aantal sociale woningen drastisch toenemen. In de huurwet dienen tevens mechanismen ingeschreven om de huurprijzen te beheersen. Huurders moeten, dankzij de onlangs goedgekeurde huisvestingscode, beschermd worden tegen de praktijken van huisjesmelkers. Betaalbaar wonen moet opnieuw een mensenrecht worden.

Guido Deraeck

Nu al is Brussel een sociaal laboratorium, waar geen enkele meerderheidscultuur nog domineert.

”

In het pamflet gaat men er ook van uit dat de meeste Vlaamse Brusselaars steeds meer verbrusseld zijn en dat geleidelijk aan de stedelijke Brusselse identiteit primeert op de Vlaamse. Het belang van de taal- en cultuurgemeenschap moet niettemin overeind blijven, samen met het opkomen voor de eigen taalrechten. Maar de band met Vlaanderen wordt er vaak als krampachtig aangevoeld, vooral omdat de meeste Vlaamse bewindsvoerders Brussel blijven beschouwen als vrijwel uitsluitend communautair, een vreemd lichaam dat nog steeds 'veroverd' moet worden. De band met Vlaanderen moet weliswaar blijven, maar liefst in een open, volwassen verstandhouding.

Guido Deraeck

Brussel is vooral ook de stad van veel arme mensen, waar 20% van de inwoners werkloos is.

”

Volgens het pamflet kan ook het onderwijs een meerwaarde bieden voor de ontwikkeling van de stad en haar bewoners. Men pleit dan ook onomwonden voor meertalig onderwijs, waarbij het Nederlands de basistaal moet zijn, de tweede taal een allochtone taal uit de migratie, en de derde taal het Frans, Engels of Duits. Scholen in kansarme buurten zouden hierbij voorrang moeten krijgen. Omdat het onderwijs maatschappelijke ongelijkheid bestendigt (en vaak creëert), dient elke vorm van segregatie geweerd. Het nieuwe (onderwijs)aanbod moet dan ook absoluut meer intercultureel uitgewerkt worden, zowel op etnisch-cultureel vlak als inzake maatschappelijke gelaagdheid.

Tot slot komt het pamflet op voor levenskwaliteit van alle Brusselaars. Deelname van de bewoners aan het beleid is daarbij een basisvoorwaarde. Het is precies die betrokkenheid die de voedingsbodem wegneemt voor extreem-rechtse en rechts-populistische partijen. Dit houdt in dat het pamflet uiteraard

achter het migrantenstemrecht staat, en dat het algemeen stemrecht er ook moet komen op het niveau van de gewestregering(en) en niet enkel voor de lokale besturen.

BOONKRING

Tegelijk met *Brussel, ons oerwoud* verscheen *De Boonkring. Sociaal-cultureel werk in de kring*.⁽⁴⁾ Onder redactie van Rik Vanmolkot en met medewerking van ondermeer Betty D'Haenens, Lieve Franssen, Mark Michiels en Michiel Vandenbussche (met een knipoog van Geert Van Istendael en William Van Laeken) is het om te beginnen een ode aan Boonkring-oprichter en initiatiefnemer, de betreurde Michel

Michiels (twee jaar geleden overleden). Maar dit lijvige boek geeft tevens een overzicht van de werking van deze eigenzinnig progressieve vereniging, opgericht in 1985. In wezen is het ook een uitbreiding van het verhaal uit hoger genoemd pamflet.

Het ruimste deel behandelt in vier grote thema's de 'rode draden' die van bij het ontstaan gevolgd werden. In een eerste thema komt het Brusselse credo van de kring aan bod en worden enkele van haar activiteiten en de inbedding in de lokale situatie verduidelijkt (Etterbeek en het Brusselse). Een tweede thema behandelt (de problematiek van) cultuur en politiek anno 2003, samen met een aantal van haar literaire activiteiten. Het literaire is altijd al een belangrijk aandachtspunt van de kring geweest, dat niet toevallig verwijst naar haar benaming: Louis Paul Boon (Aalstenaar, maar met hetzelfde progressieve engagement beziel). Ten derde wordt er ingegaan op haar acties tegen extreem-rechts, verrechtsing en populisme. In een

laatste thema - en dat staft meteen ook de kosmopolitische geest van de Boonkring - gaat het over de *state of the world*.

Deze thema's krijgen telkens een aparte plaats in de drie onderdelen van het boek: De Boonkring gescand; Schop de mensen een geweten; Michel Michiels: (afscheids)ode aan de te vroeg overleden bezieler van de kring. In het eerste deel wordt uitvoeriger ingegaan op de inspirator van de kring: Louis Paul Boon. Of het verhaal van doelstellingen en werkmiddelen, maar ook van toekomstvisie. In het tweede deel wordt het Brusselse credo toegelicht vanuit de gevoerde acties en de plaats van Brussel als multiculturele, maar evenzeer als woon-stad. Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de werking van het Etterbeekse wijkhuis *Chambéry* en het belang van het nieuwe middenveld. Ook het feit dat de Boonkring haar kleine oorlog voerde en blijft voeren tegen verrechtsing en extreem-rechts krijgt hier een bevoorrechte plaats. Hierin vormt de kring zelfs de voorhoede tegen het dreigende gevaar van het Blok voor heel Brussel en onze samenleving als geheel. Het derde deel bevat aangrijpende verhalen over Michel Michiels en de keuzen die hij - mede voor de kring, zijn familie en zijn vele getrouwen - als Brusselaar én wereldburger maakte. Dankzij hem bleef Brussel geen oerwoud. Hij gaf talloze aanzetten om er een levendige gemeenschap van te maken, waar plaats is voor velen.

BRUSSEL: WAT NU?

Bij de komende gewestverkiezingen staat er voor Brussel inderdaad heel veel op het spel. De dynamiek van de eerste regeringen van de

jaren negentig - onder leiding van minister-president Picqué en met als (ook huidig) ondervoorzitter Chabert - is de laatste vijf jaar voor een deel verloren gegaan, hoofdzakelijk omwille van de bestuurswissel die de MR het minister-presidentschap moest gunnen. Met alle gevolgen van dien: onkunde, verrechtsing en financieel geklungel van de (voorlaatste) voorzitter, Ducarme, maakten een open beleid bijzonder moeilijk. Vandaar de hoop dat het nieuwe voorzitterschap opnieuw zal gaan naar PS-er Picqué. Er dient echter ook een meerderheid gevonden in de twee taalgroepen, waarbij officieel twee ministerportefeuilles en één staatssecretariaat gaan naar de Vlaamse verkozenen.

Gevreesd wordt dat het Blok - mede 'dank zij' Franstalige stemmen - tot 40% zou kunnen klimmen.

Hopelijk loopt het niet zo'n vaart, want dan wordt Brussel echt onbestuurbaar. In elk geval is Chabert (CD&V-er én ACW-er)

opnieuw kandidaat en kan hij bogen op een vrij positief palmares. Als minister met de langste staat van dienst in België, nam hij - ook de laatste jaren - initiatieven die al bij al een nieuwe wind door de stad deden waaien. Hoe dan ook is er in versneld tempo geïnvesteerd in de wijken, in waterzuiverheid en netheid. Ook is er een begin gemaakt van een actief woonbeleid om jongeren en middenklassers naar de stad te lokken. Maar Brussel blijft ook een oord van veel rijken - meer dan 25.000 eurocraten - en vele pendelaars die geen geld in het Brusselse laatje brengen. Het is vooral ook de stad van veel arme mensen, waar 20% van de inwoners werkloos is. Als het slechtst denkbare scenario - een meerderheid langs Vlaamse kant voor het Blok - geen doorgang vindt, zal de Vlaamse meerderheid,

Guido Deraeck

In Brussel dreigt het gevaar dat het Vlaams Blok een 'blokkerings' meerderheid kan vormen.

”

zoals nu het geval is, moeten samengesteld worden uit een tripartite met CD&V (in kartel met N-VA?), SP.a (in kartel met Spirit) en VLD. Groen! zal uit de bestuursmeerderheid (tenminste qua ministerpost) allicht wegvallen, omdat het geen kartel met SP.a (ook niet op Brussels niveau) wilde vormen. Huidig VLD-minister Vanhengel hoopt zijn post te behouden, maar het zou kunnen dat nieuwkomer en gewezen Vluchtelingencommissaris Pascal Smet (SP.a) zijn ministerpost verwerft en dat hij (Vanhengel) zich moet tevreden stellen met een staatssecretariaat, terwijl Chabert wellicht zijn ministerpost behoudt. Jos Chabert die al die jaren bewezen heeft dat hij veeleer een echte (Vlaamse) Brusselaar is dan een Brusselse Vlaming, zal - tegen zijn zin - moeten aanvaarden dat de N-VA met hem optrekt.

Chaberts visie op de multiculturele grondslag van de Brusselse grootstad maakt een compromis met Vlaams-nationalisten bijzonder moeilijk, ook voor zijn achterban. Hij is, zoals reeds aangestipt, ook de man die 'Hoopvol Brussel - *Bruxelles Espérance*' in het leven riep. Bij (mogelijke) problemen of racistische opstootjes wil dit platform zijn verantwoordelijkheid opnemen om tot haalbare oplossingen te komen. Als collegelid bij de VGC staat hij ook voor een open allochtonenbeleid. En op 29 maart nam hij - samen met Vlaams minister van Welzijn en Gelijke Kansen, de Brusselse Byttebier (Groen!) en VLD-minister Vanhengel - een 'concreet actieplan' aan om de integratie van Brusselse minderheden aan te zwengelen. Dit plan kwam er in samenspraak met Foyer, het regionaal integratiecentrum, het Forum voor Etnisch-Culturele Minderheden en het Brusselse onthaalbureau voor nieuwkomers.

Bedoeling is de discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt weg te werken en het allochtonenverenigingsleven in te zetten als hefboom voor betere contacten tussen alle Brusselse burgers (ook op gebied van huisvesting en ruimtelijke planning). Laagdrempelige dienstencentra moeten verder jobs opleveren voor allochtone Brusselaars. De organisaties van minderheden keurden dit actieplan goed als een eerste stap, maar staan er op dat het ook concreet wordt uitgevoerd en niet in de schuif blijft liggen van een (toekomstige) minister. Pascal Smet van zijn kant weigerde het plan te tekenen omdat het volgens hem

te vaag zou zijn en enkel een intentieverklaring inhoudt. Hij wijst hierbij ondermeer naar een noodzakelijke uitbreiding van het taalonderwijs voor laaggeschoolde nieuwkomers.

Allicht heeft hij hier inhoudelijk een punt, maar het is zeer de vraag of zijn weigering te onder-

tekenen (in plaats van een amendering of een verdere concretisering) zin heeft in de gegeven, uitzonderlijke omstandigheden voor Brussel en of het inderdaad niet veeleer gaat om een 'electorale zet'. Het valt nog af te wachten of de SP.a hiermee electoraal succes zal oogsten en of de vele culturele minderheden in Brussel hiermee gebaat zijn. Per slot van rekening was de pilotering van Smet door Stevaert - en daarvoor de verwijdering van staatssecretaris Delathouwer - een gewaagde zet binnen de complexe Brusselse samenleving. Niet iedereen aan links-progressieve kant was onverdeeld gelukkig met deze SP.a-'winst'. Een allicht betere, maar tevens gewaagdere, keuze vanwege Stevaert was Yamila Idrissi geweest. Deze Schaarbeekse juriste van Marokkaanse afkomst had alleszins bij de SP.a-Brussel, maar ook in de globa-

Guido Deraeck

In een periode van dreiging met terrorisme moet Brussel meer dan ooit symbool worden van verdraagzaamheid en openheid.

le multiculturele Brusselse context een vernieuwende wind kunnen laten waaien. Nu moet ze zich tevreden stellen met een derde of vierde plaats op de Brusselse SP.a-Spiritlijst. In feite was Smets profiel toch vooral getekend door zijn eerdere job van nationaal Vluchtelingencommissaris, totaal los van de Brusselse situatie. En niet iedereen was even gelukkig met zijn werkwijze en visie op het commissariaat-generaal. Ten aanzien van Brussel heeft hij, ondanks zijn herhaalde speldenprikken, nog alles te bewijzen.

Bij dit alles blijft de vraag overeind: blijft Brussel ons oerwoud of is het toch een wereldstad? Antwoord: waarschijnlijk beide. Maar bovenal is ze, hoe dan ook, de enige echt multiculturele stad van ons land, waar tal van culturen elkaar ontmoeten en waardoor geen enkele cultuur, religie of taalgroep er in de meerderheid is. Bovendien is ze de hoofdstad van het nieuwe Europa van de Vijfentwintig én blijft ze hoofdstad van de Vlaamse

gemeenschap en van de Belgische constructie. In ieder geval behoudt Brussel een eigen, unieke roeping, waarbij vooral de eigen identiteit in de toekomst een nieuwe rol te spelen heeft, eindelijk ook als bindmiddel tussen de 1001 geledingen allerhande. Daarom dient vooral werk gemaakt van het uitbannen van alle uitwassen van een duale samenleving, van diverse uitsluitingsmechanismen en van xenofobie. In een periode van dreiging met terrorisme moet Brussel meer dan ooit symbool worden van verdraagzaamheid en openheid. Vlaamse Brusselaars kunnen hierbij op de bres staan om bruggen te slaan. In die zin vervalt allicht ook de term 'oerwoud' (volgens *van Dale*: woud dat door de natuur is ontstaan...; een onoverzichtelijke massa waar niet doorheen te komen is) en staat Brussel garant voor een kosmopolitische wereldstad (*van Dale*: zeer grote stad met een kosmopolitische bevolking). Meer dan ooit: Hoopvol Brussel - *Bruxelles Espérance*. Met een heel eigen plaats in België, Europa en de wereld.

---

(1) Interreligieus en levensbeschouwelijk platform. Uit: Persmededeling en de diverse toespraken op de dag van de installatie in het Brusselse Paleis der Academiën op 21 maart 2004 (respectievelijk van minister Chabert en de zeven verantwoordelijken van religies en levensbeschouwingen).

(2) *Naar een Brussels curriculum voor het basisonderwijs*. Brussel, Lokaal Overlegplatform Gelijke Onderwijskansenbeleid, 22 april 2004.

(3) *Brussel, ons oerwoud. Het Brussels credo van de Louis Paul Boonkring, een pamflet*. Etterbeek, januari 2004.

(4) R. Vanmolkot (red.), *De Boonkring. Sociaal-cultureel werk in de kering*. Berchem, EPO, 2004.